

Όταν εκεί επάνω ...

Νίκου Α. Παπανικολάου, Ομότιμου Καθηγητή Μαιευτικής – Γυναικολογίας.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Ο τοκετός της Λητώ

– Αξίζει να σου διηγηθώ τον τοκετό της Λητώ, που ήταν δίδυμος. Γεννήθηκε ο Απόλλων και η Άρτεμις. Μεγάλη περιπέτεια και φοβερή δυστοκία.

– Οι τοκετοί διδύμων εύκολα μπορούν, όπως ξέρουμε, ν' αποτελέσουν δυστοκία. Ποιά ήταν η Λητώ;

– Η Λητώ ήταν κόρη του Κοίου, από το γένος των Τιτάνων. Εκτός από τη Λητώ είχε και μια άλλη κόρη, την Αστερία. Ο πατέρας μου, ο Δίας, ερωτεύτηκε την Αστερία, που δεν ανταποκρίθηκε στον έρωτά του και για να τον αποφύγει μεταμορφώθηκε σε ορτύκι και έπεσε στη θάλασσα, όπου έγινε νησί με το όνομα Ορτυγία, δηλαδή το νησί των ορτυκιών, που αργότερα ονομάστηκε Δήλος.

Αργότερα, παντρεύτηκε τον Πέρση και απέκτησε την Εκάτη, θεότητα, που συγγενεύει με την Άρτεμη. Ο πατέρας μου τότε στράφηκε στην αδελφή της τη Λητώ, μια όμορφη κοπέλα, που ο Ησίοδος την ονόμαζε "μειλινί", δηλαδή γλυκιά.

Η Λητώ ανταποκρίθηκε στον έρωτα του πατέρα μου και έμεινε έγκυος. Η

μητέρα μου, η Ήρα, σαν το έμαθε ζήλεψε, όπως πάντα, και μαζί φοβήθηκε μήπως το παιδί, που θ' αποκτούσε από τη Λητώ, αν ήταν αρσενικό, ο πατέρας μου θα το αγαπούσε περισσότερο από τον αδελφό μου τον Άρη.

Έστειλε, λοιπόν, ένα μεγάλο φίδι, τον Πύθωνα, που σκότωνε ζώα και ανθρώπους, να κυνηγάει τη Λητώ έτσι, ώστε να μη μπορεί να σταθεί σε κανένα μέρος του κόσμου, που το βλέπει ήλιος. Και, για να είναι περισσότερο βέβαιη, έβαλε τον αδελφό μου τον Άρη στην κορυφή του Αίμου, για να παρακολουθεί τις στεριές, και την Ίριδα, που συμβόλιζε το ουράνιο τόξο, στον Μίμαντα της Μικράς Ασίας, για να παρακολουθεί τα νησιά.

– Μπράβο παρακολούθηση!

– Ούτε σε "χλωρό κλαρί" δεν την άφησε να σταθεί την καυμένη τη Λητώ! Διωγμένη πέρασε από την Αθήνα, την Αίγινα, την Εύβοια, τη Θήβα, την Κάρυστο, τις Ειρεσίες στο Θερμαϊκό κόλπο, την Πεπάρηθο, δηλαδή τη σημερινή Σκόπελο, τον Άθω, το Πήλιο, τη Σαμοθράκη, την Ίδα, τη Σκύρο, τη Φώκαια, τη Θεσσαλία, την Ίμβρο, τη Λέσβο, την Αρκαδία, την Αργολίδα, τη Χίο, τη Σάμο, την Κω, την Μίλητο, την Κάρπαθο, τη Νάξο,

την Πάρο και από άλλα μέρη.

– Και κανένας δεν τη δέχτηκε;

– Κανένας! Περισσότερο σκληρά της φέρθηκαν στην Αργολίδα, στη Βοιωτία και στην Αττική. Μάλιστα, στην Αττική, στη θέση που είναι σήμερα η Βουλιαγμένη, νόμισε πως δεν μπορούσε να κρατηθεί άλλο και πως θα γεννούσε, και έλυσε τη ζώνη της, γι' αυτό τη Χερσόνησο της Βουλιαγμένης την ονόμασαν "Ζωστήρα".

Αυτός, που τη λυπήθηκε, ήταν ο Πηνειός ποταμός, και με δάκρυα στα μάτια την καλοδέχτηκε. Όμως, ο Άρης την είδε από τον Αίμο και του έστειλε τέτοιες βροντές, που έκαναν την Όσσα, την Πίνδο και ολόκληρη τη Θεσσαλία να σαλεύουν από μεγάλο σεισμό. Τον απείλησε πως θα του πετάξει το Παγγαίο όρος, για να χώσει τα νερά του. Να σκεφτείς, πως και η ίδια η Λητώ τον λυπήθηκε και αρνήθηκε τη φιλοξενία του.

Όπως μου διηγήθηκε η Λητώ, όταν περνούσε από τη Θήβα, το παιδί που είχε στην κοιλιά της φώναξε οργισμένο, πως μια μέρα θα πήγαινε στους Δελφούς, θα έφτιαχνε ένα Μαντείο και θα σκότωνε όλα τα παιδιά της Νιόβης, βασίλισσας της Θήβας, γιατί δεν επέτρεψε στην ετοιμόγεννη μάνα του να γεννήσει στη Θήβα.

Και μια άλλη φορά, που περνούσε από την Κέρκυρα για την Κω, το παιδί μέσα από την κοιλιά της φώναξε να μη σταθεί εκεί, γιατί δεν θέλει να γεννηθεί στο μέρος, που αργότερα θα γεννιόταν ένας άλλος μεγάλος θεός, που μαζί του θα

άνοιγε πόλεμο και θα έδωχνε τους Γαλάτες.

– Ποιόν εννοούσε;

– Τον Πτολεμαίο, γιατί το παιδί που φώναξε μέσα στην κοιλιά της Λητώ δεν ήταν άλλος από τον Απόλλωνα.

– Στο τέλος, πού σταμάτησε η Λητώ να γεννήσει;

– Δεν σταμάτησε από μόνη της, ούτε γιατί η Ήρα έχασε τον έλεγχο του διωγμού της. Το παιδί μέσα από την κοιλιά της τη συμβούλεψε να παρακαλέσει την αδελφή της την Αστερία, που έπεσε στη θάλασσα και έγινε το ξερονήσι Ορτυγία, να τη φιλοξενήσει και να γεννήσει σ' αυτή.

Η Αστερία δέχτηκε τη Λητώ, αλλά το νησί ασήμαντο, ξερό και έρημο όπως ήταν, θαλασσοδερνόταν απ' τη μια άκρη στην άλλη της Μεσογείου. Τότε, οι θεοί, με τέσσερις κολώνες το στέριωσαν στο βυθό της θάλασσας και επειδή στεριωμένο έκανε την εμφάνισή του μόνιμα, δηλαδή δηλώθηκε, γι' αυτό ονομάστηκε Δήλος. Έτσι, το ξερονήσι δοξάστηκε και ρίζωσε τριγυρισμένο από άλλα νησιά, που μοιάζουν σαν να χορεύουν γύρω του γι' αυτό τα ονόμασαν Κυκλάδες.

– Πώς εξελίχτηκε ο τοκετός;

– Εννιά ημερόνυχτα κράτησαν οι ωδίνες της. Κανένας δεν μπορούσε να τη βοηθήσει. Ήρθαν οι προγιαγιές μου Διώνη και Θέμιδα, ήρθε η γιαγιά μου η Ρέα, ήρθε και η βασίλισσα της θάλασσας η Αμφιτρίτη, αλλά τίποτε δεν μπόρεσαν να της προσφέρουν, να απαλύνουν τον πόνο της και να τη βοηθήσουν

στη γέννα της.

– Και εσύ τί έκανες ως θεά του τοκετού;

– Εγώ, αν και η Λητώ ήταν ερωμένη του πατέρα μου, είχα όλη την καλή διάθεση να τη βοηθήσω στη γέννα της, αλλά η μητέρα μου, η Ήρα, έζωσε τον Όλυμπο με χρυσά σύννεφα έτσι ώστε κανένας δεν μπορούσε να δει τι γίνεται στη γη. Όταν κάποτε πήρα το μήνυμα από τις θεές, που παραστέκονταν ανήμπορες στον τοκετό της Λητώς, με τη βοήθεια της Ίριδας, που ήταν ο σύνδεσμος μεταξύ ουρανού και γης, έφυγα από τον Όλυμπο για τη Δήλο. Μάλιστα, η Ίριδα μου έταξε για αμοιβή μου γιορτάνι χρυσό μήκους εννιά πήχεων.

– Πώς αντιμετώπισες τη δυστοκία σαν έφτασες στη Δήλο;

– Έβαλα τη Λητώ ν' ακουμπήσει πάνω σ' ένα βράχο, να στηλώσει τα πόδια της πάνω στο χορτάρι γονατιστή και με τα χέρια της ν' αγκαλιάσει μια φοινικιά. Με τον τρόπο αυτό της εξώθησης βγήκε το πρώτο παιδί, ο Απόλλων, που τον φάσκισαν με χρυσή φασκιά, δεν θήλασε, γιατί η Θέμιδα του έβαλε στο στόμα νέκταρ και αμβροσία, και την ίδια ημέρα της γέννησής του έφυγε για τον Όλυμπο. Ύστερα γεννήθηκε η Άρτεμη χωρίς δυσκολία.

Ο τοκετός της Ευάδνης

Τελειώνοντας τον τοκετό της Λητώς η Ελευθώ μου είπε πως ήταν ένας τοκετός, που δεν θα τον ξεχάσει ποτέ. Η

μητέρα της ποτέ δεν της συγχώρεσε τη συμμετοχή της σ' αυτόν. Τόσο με την Άρτεμη, όσο και με τον Απόλλωνα, όταν μεγάλωσαν, έγιναν φίλοι. Ο Απόλλωνας μάλιστα της ζήτησε να παρασταθεί στο τοκετό της αγαπημένης του, της Ευάδνης. Όταν τη ρώτησα ποιά ήταν αυτή μ' απάντησε:

– Ο Ευρώτας είχε μια κόρη, που την έλεγαν Πιτάνη. Την αγάπησε ο Ποσειδώνας και απέκτησε μαζί της την Ευάδνη, Τον καιρό του παράνομου έρωτά του την εμπιστεύτηκε στον Αίγυπτο, που ήταν γιός του Έλατου, βασιλιά της Αρκαδίας. Ο Αίγυπτος την αγάπησε και την ανάθρεψε σαν παιδί του. Όταν μεγάλωσε, την αγάπησε ο Απόλλωνας από τον οποίο έμεινε έγκυος. Ο θετός πατέρας της ανησύχησε και πήγε να συμβουλευτεί το Μαντείο των Δελφών.

Στο μεταξύ άρχισαν οι ωδίνες του τοκετού. Η Ευάδνη προσποιήθηκε πως θα πάει να φέρει νερό από την πηγή, αλλά έτρεξε σε ερημικό μέρος. Εκεί επικαλέστηκε τη βοήθεια του αγαπημένου της Απόλλωνα και αυτός τη δική μου.

Έσπευσα κοντά στην Ευάδνη, τη βοήθησα και γέννησε ένα αγόρι. Ύστερα, τη βοήθησα να το κρύψουμε, γιατί φοβόμασταν την αντίδραση του θετού της πατέρα. Ο πραγματικός πατέρας του, ο Απόλλων, έστειλε δύο φίδια να το μεγαλώσουν θρέφοντάς το με μέλι.

Το Μαντείο των Δελφών είπε στον Αίγυπτο, πως το παιδί της Ευάδνης είναι γιός του Απόλλωνα και πως μια μέρα θα γίνει ξακουστός μάντης, γι' αυτό έτρεξε να το βρεί. Το βρήκε κρυμμένο

ανάμεσα σε σχοίνα, βατομουριές και μενεξέδες, που λέγονται και ία, γι' αυτό το ονόμασε Ίαμο.

Όταν ο Ίαμος μεγάλωσε, προσευχήθηκε στον παππού του τον Ποσειδώνα και στον πατέρα του τον Απόλλωνα να του δώσουν ένα χάρισμα. Αυτοί του χάρισαν τη μαντική ικανότητα, ερμηνεύοντας τη γλώσσα των πουλιών.

Παράταση εγκυμοσύνης και πρόκληση τοκετού

Ήξερα, πως η Ελευθώ δεν ήταν καλή μόνο στην αγωγή του τοκετού, αλλά και στην παράταση της έκλυσής του και στην πρόκληση της έκλυσής του. Τη ρώτησα σχετικά και μ' απάντησε:

– Ναι, μια περίπτωση παράτασης έκλυσης τοκετού ήταν του Ηρακλή, και έκλυσής του, του Ευρυσθέα.

– Γιατί και πώς παρέτεινες την έκλυση;

– Είναι μεγάλη ιστορία στην οποία με εμπλεξε πάλι η μητέρα μου. Βλέπετε, δεν εκτελούσα μόνο τις επιθυμίες της, αλλά λάβαινα μέρος και στα μίση της, τα αδικαιολόγητα μερικές φορές.

– Πώς έχει η ιστορία;

– Ο Αμφιτρύονας, γιός του Αλκαίου, του βασιλιά της Τίρυνθας και της Αστυμάδειας, παντρεύτηκε την Αλκμήνη, κόρη του αδελφού του Αλκαίου, του Ηλεκτρύονα, βασιλιά των Μυκηνών. Ο Αλκαίος και ο Ηλεκτρύονας ήταν παιδιά του Περσέα, ήρωα του Άργους.

Την Αλκμήνη επιθύμησε ο πατέρας

μου. Ήθελε ν' αποκτήσει μαζί της ένα δυνατό άντρα ανάμεσα στους θνητούς, ένα ήρωα. Κάποια μέρα, που έλειπε ο Αμφιτρύονας σε εκστρατεία εναντίον των Ταφίων, ο πατέρας μου πήρε τη μορφή του Αμφιτρύονα και πλάγιασε με την Αλκμήνη, τριπλασιάζοντας τη διάρκεια της νύχτας.

Στο μεταξύ έφτασε και ο Αμφιτρύονας και πλάγιασε μαζί της. Κατάλαβε, όμως, πως ο τρόπος συμπεριφοράς της Αλκμήνης δεν ήταν σαν να τον έβλεπε για πρώτη φορά μετά την απουσία του, γι' αυτό κατέφυγε στο μάντη Τειρεσία, που του μαρτύρησε πως η γυναίκα του κοιμήθηκε με τον πατέρα μου, τον Δία, που πήρε τη μορφή του.

– Τί έκανε τότε ο Αμφιτρύονας;

– Τίποτα! Τί μπορούσε να κάνει; Για να μη προκαλέσει την αντίδραση του Δία, δεν άγγιξε άλλη φορά την Αλκμήνη. Από τη συνεύρεσή της με τους δύο άντρες μέσα στη διάρκεια τριών νυχτών η Αλκμήνη έμεινε έγκυος και από τους δύο. Ο πατέρας μου τότε, καυχησιάρης όπως ήταν, διέδωσε πως από την Αλκμήνη, που ήταν και εγγονή του, θα γεννηθεί δικό του παιδί, που θα κυριαρχούσε στην Αργολίδα γιατί, θα ήταν ο πρώτος απόγονος από τη γενιά του Περσέα.

Η μητέρα μου δεν το άντεξε και κατέστρωσε σχέδιο στο οποίο πρωταγωνίστρια ήμουν πάλι εγώ. Ήθελε να παρατείνω την εγκυμοσύνη της Αλκμήνης, που βρισκόταν στον ένατο μήνα της εγκυμοσύνης και να προκαλέσω τοκετό στη Νικίππη, που ήταν στον έβδομο-

μήνα. Η Νικίππη ήταν γυναίκα του Σθέ-
νελου, που ήταν γιός του Περσέα. Έτσι,
αν γεννιόταν πρώτος ο γιός της Νικίπ-
πης, αυτός θα κυριαρχούσε στην Αρ-
γολίδα και όχι ο γιός του πατέρα μου
από την Αλκμήνη.

– Ποιό ήταν το αποτέλεσμα;

– Κατάφερα να παρατείνω την έκλυ-
ση τοκετού της Αλκμήνης και να προ-
καλέσω τοκετό στη Νικίππη με αποτέ-
λεσμα να γεννηθεί πρώτος ο Ευρυ-
σθέας της Νικίππης και ύστερα τα δύο
παιδιά της Αλκμήνης, που ήταν ο Ηρα-
κλής από τον Δία, και, ο κατά μία νύχτα
νεότερος, Ιφικλής από τον Αμφιτρύο-
να.

Αλλά, μόλις που πρόλαβα, γιατί η Γα-
λινθιάδα, κόρη του Θηβαίου Προΐτου
και φίλη της Αλκμήνης, ήθελε πρώτα να
γεννήσει η φίλη της. Όταν, λοιπόν, εγώ
και οι Μοίρες κρατούσαμε τις ωδίνες
της Αλκμήνης, για να προλάβει να γεν-
νήσει η Νικίππη, όπως ήθελε η μητέρα
μου, αυτή μας έπαιξε ένα παιχνίδι.

– Δηλαδή;

– Για να κρατήσουμε τις ωδίνες της
Αλκμήνης, εγώ και οι Μοίρες καθόμα-
σαν με σταυρωμένα πόδια και χέρια
ενιά μερόνυχτα. Η Γαλινθιάδα ανήγγει-
λε πως τάχα με εντολή του Δία, η Αλ-
κμήνη γέννησε αγόρι. Τότε, εμείς, αγα-
νακτισμένες, λύσαμε χέρια και πόδια και
η Αλκμήνη γέννησε, αλλά στο παραπέ-
ντε, γιατί πρόλαβε και γέννησε η Νικίπ-
πη.

– Δηλαδή, ικανοποίησες την επιθυμία
της μητέρας σου.

– Την ικανοποίησα. Να δείς, όμως, τι

έπαθε η Γαλινθιάδα. Για την απάτη της
οι θεοί την μεταμόρφωσαν σε ικτίδα, δη-
λαδή νυφίτσα. Πιστεύεται, πως οι νυφί-
τσες γεννάνε ανώδυνα. Στην Κρήτη
μάλιστα τις έλεγαν "καλογεννούσες". Η
Εκάτη λυπήθηκε τη Γαλινθιάδα-νυφί-
τσα, την πήρε ακόλουθό της και την
έκανε ιερό ζώο της.

Ο Ηρακλής, όταν μεγάλωσε, της έστη-
σε ιερό κοντά στο σπίτι του. Οι Θηβαίοι
της έφερναν δώρα στη γιορτή του Ηρα-
κλή. Την έπαθε η Γαλινθιάδα, αλλά αρ-
γότερα την έπαθε και η μητέρα μου.

– Πώς;

– Επειδή η Αλκμήνη φοβήθηκε τη μη-
τέρα μου, έκρυψε τον Ηρακλή σ' ένα
ερημικό μέρος, που αργότερα ονομά-
στηκε "πεδιάδα του Ηρακλή". Κάποια
μέρα, λοιπόν, καθώς η μητέρα μου περ-
νούσε από την πεδιάδα με την Αθηνά,
είδε το έκθετο μικρό παιδί και το θήλα-
σε, χωρίς να ξέρει πως ήταν το παιδί
της Αλκμήνης.

Έτσι, ο Ηρακλής έγινε αθάνατος, για-
τί, όποιος βύζαινε από τη μάνα μου,
έμπαινε στην αθανασία. Ενώ τον βύζαι-
νε, κατάλαβε τίνος παιδί ήταν και το
τράβηξε με οργή από το βυζί της. Από
το γάλα, που χύθηκε, σχηματίστηκε ο
Γαλαξίας.

– Και να σκεφτεί κανείς, πως, το όνο-
μα ο Ηρακλής το πήρε από τη μάνα σου,
γιατί Ηρακλής σημαίνει "δόξα της
Ήρας".

– Πράγματι, όταν γεννήθηκε, ο Ηρα-
κλής πήρε όνομα, που έμοιαζε με το
όνομα του παππού του, του Αλκαίου.
Τον είπαν Αλκίδη, που σήμαινε και τη

σωματική δύναμη, δηλαδή την αλκή. Όταν αργότερα μεγάλωσε και παντρεύτηκε τη Μεγάρα και σε μια κρίση μαγίας σκότωσε τα παιδιά που απόχτησε μαζί της, πήγε για εξιλέωση στην Πυθία και αυτή του σύστησε να πάρει το

όνομα Ηρακλής, για να εξευμενήσει την Ήρα.

Αυτά είχα να σου πω σχετικά με μερικές επιτυχίες μου.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Συνέδρια - Ανακοινώσεις

6ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

13 – 15 Νοεμβρίου 1996

Σίδνεϋ Αυστραλίας (Συνεδριακό Κέντρο Πανεπιστημίου του Σίδνεϋ).

ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ BALINT - 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1997

ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ BALINT

Θεσπίζεται βραβείο προς τιμήν του Michael Balint, στην εργασία του οποίου βασίζεται το Ascona Model του Διεθνούς Οργανισμού Υγείας (W.H.O.), που σκοπό έχει την προώθηση της φροντίδας, που βασίζεται στις σωστές διαπροσωπικές σχέσεις.

Από το 1997 και μετά, το βραβείο απευθύνεται σε επαγγελματίες δημόσιας υγείας, νοσηλεύτριες-νοσηλεύτες, μαίες-μαιευτές, τεχνικούς ιατρικούς ή ιατρικούς θεραπευτές.

Το βραβείο των 8.000 ελβετικών φράγκων προσφέρεται από το Ίδρυμα Ψυχοσωματικής και Κοινωνικής Ιατρικής της Ascona και τον Ελβετικό Ερυθρό Σταυρό.

Εργασίες 20 σελίδων, (30 γραμμές η σελίδα και 60 χαρακτήρες σε κάθε γραμμή), θα κριθούν σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια:

1. Η εργασία θα πρέπει να παρουσιάζει μια εμπειρία του συγγραφέα βασισμένη σε διαπροσωπική σχέση του με ένα πελάτη, και την πιθανή ανάπτυξη αυτής της σχέσης. Περιγραφή του επαγγελματικού περιβάλλοντος είναι απαραίτητη (ανάπτυξη).
2. Ο συγγραφέας θα πρέπει να αναλύσει την κατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη τη συμπεριφορά του ίδιου και του πελάτη. Προσωπικά συναισθήματα, αντιλήψεις και φαντασιώσεις, που συχνά είναι καταπιεσμένες, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη (ανάλυση/σκέψη).
3. Ο συγγραφέας θα πρέπει να αναφέρει τι αποκόμισε από αυτή τη σχέση και αν κατόρθωσε να ενσωματώσει τα οφέλη αυτής της εμπειρίας στην καθημερινή πρακτική (συμπέρασμα και πρόοδος).